

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра дошкільної педагогіки і педагогіки та спеціальної освіти імені
проф. Т. І. Поніманської

Ольга КОЗЛЮК

ЕТНОГРАФІЯ ДИТИНСТВА

ТЕСТИ

(Кредитно-модульний аспект)

Для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта»

Рівне – 2024

УДК 373.2.016:39(079.1)(07)
К 59

Посібник схвалено та рекомендовано до друку
кафедрою дошкільної педагогіки і психології
та спеціальної освіти імені проф. Т. І. Поніманської
(Протокол № 8 від 30 серпня 2024 року).

Друкується за рішенням навчально-методичної комісії
педагогічного факультету РДГУ
(протокол №5 від 30 серпня 2024 року).

Рецензенти:

Фасолько Т.С., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки,
дошкільної та початкової освіти Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної
академії ім. Тараса Шевченка

Боровець О.В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри
педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти Рівненського державного
гуманітарного університету.

К 59

Козлюк О.А. Етнографія дитинства. Тести (кредитно-модульний аспект):
Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 012
Дошкільна освіта / Авт.-укл. О. А. Козлюк. Рівне: РДГУ, 2024. 22с.

Навчально-методичний посібник містить тести з курсу «Етнографія дитинства». Система дібраних завдань дає змогу визначити рівень знань студентів з означеного курсу. Вони можуть використовуватися як для поточного, так і підсумкового контролю, а також для самооцінки власної компетенції майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у галузі етнографії дитинства.

Для здобувачів вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта, викладачів.

УДК 373.2.016:39(079.1)(07)

© О. А. Козлюк, 2024
© РДГУ, 2024

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Нині, у час осмислення гуманістичних пріоритетів, формування планетарної свідомості, розвитку культури ненасилля, зростає роль особистості. Людина як творець матеріальної і духовної культури має можливість вибору особистісних цінностей, перш за все, пов'язаних з загальнолюдськими проблемами виживання людства. Це вимагає нового осмислення і перебудови виховання як головного соціалізуючого особистість чинника.

Необхідністю є оновлення методологічних засад педагогіки, у якій довгий час у якості головних парадигм виступали формуюче виховання, погляд на дитину як об'єкт, якому прищеплюються необхідні соціально визначені якості, прямий стиль управління процесом розвитку особистості. Зауважимо, що у науковому обігу відсутнє визначення дитинства як особливого стану, який виступає складовою частиною загальної системи суспільства.

Зміст курсу „Етнографія дитинства” відрізняється інтегративним характером, залученням знань з різних галузей наук, використанням етнографічного матеріалу, забезпеченням особистісної позиції студентів як професіоналів та носіїв етнічного світогляду, формуванням ноосферної свідомості.

Мета курсу - збагачення, поглиблення і розширення знань здобувачів вищої освіти про дитинство як гуманітарне і соціокультурне явище, аналіз етнографічного матеріалу з означеної проблеми, визначення соціальної обумовленості способів передачі матеріальних і духовних цінностей молодому поколінню та соціальних механізмів формування етнічної самосвідомості людини в період дошкільного дитинства.

Завдання навчальної дисципліни:

1) формування загальних та спеціальних компетентностей в галузі етнографії дитинства;

2) дати визначення дитинства, розкрити його значення для дитини і суспільства, актуалізуючи знання здобувачів вищої освіти у галузі культурології, мистецтвознавства, соціології, психології, філософії, педагогіки, етнопедагогіки, етнографії;

3) розвивати уміння аналізувати дитинство як гуманітарне, соціокультурне та психолого-педагогічне явище;

4) ознайомити здобувачів вищої освіти з різноманітним етнографічним матеріалом, сприяти осмисленню своєї професійної значущості як носія етнокультури, підвищити рівень етнічної самосвідомості.

Зміст курсу поділений на два взаємодоповнюючі один одного змістовні модулі, які характеризуються своїм інтегративним характером, залученням знань із різних галузей наук, використанням етнографічного матеріалу, забезпеченням особистісної позиції студентів як професіоналів та носіїв етнічного світогляду, формуванням ноосферної свідомості.

І змістовий модуль «Соціально-гуманітарна сутність дитинства» орієнтований на розкриття соціально-гуманітарної сутності дитинства. Студенти знайомляться з основними поняттями етнографії дитинства: «дитинство», «міжпоколінна трансмісія етнокультури», «психоісторія», «світ дітей», «світ дорослих» та ін.

II змістовий модуль «Педагогічна етнографія» присвячений вивченню педагогічної етнографії та її основних складових, зокрема: етнопедагогічної вікової періодизації і родинної етнографії, особливостей дитячої субкультури тощо.

Вивчення курсу передбачає проведення лекційних і семінарських занять, а також організацію самостійної роботи студентів.

Курс передбачає проведення лекційних і практичних (семінарських) занять, а також організацію самостійної роботи студентів. На лекції виносяться теоретичні питання, що забезпечують цілісне розуміння провідних проблем етнографії дитинства. Семінарські та практичні заняття передбачають теоретичні дискусії, що сприяють осмисленню матеріалу.

Пропоновані тестові завдання з етнографії дитинства мають важливе значення в освітньому процесі закладу вищої освіти. Вони дозволяють викладачеві відслідковувати процес передачі знань, динаміку засвоєння і розвитку здатності вільного володіння та оперування теоретичною інформацією. В посібнику містяться тести декількох видів: тести з єдиною правильною вибірковою відповіддю; тести з декількома можливими правильними відповідями; тести, які передбачають знання визначень.

Час виконання кожного тестового завдання – 2-3 хвилини.

Перед виконанням тестових завдань студентам дається інструкція:

- уважно прочитайте тестові завдання;
- в процесі роботи спілкуватись один з одним не дозволяється;
- відповіді пишуться чітко і розбірливо;
- в бланку вписується прізвище того, хто тестується, факультет, курс, група;
- визначається час, впродовж якого проводиться тестування (наприклад, 45 хвилин);
- коли час вичерпано, робота припиняється і здається для перевірки;
- робота проводиться студентами самостійно.

ТЕСТИ

Змістовий модуль І.

Соціально-гуманітарна сутність дитинства

1. Етнографія – це наука:

- а) яка вивчає етноси, історію їх розвитку, побут, культурно-історичні відносини;
- б) яка вивчає історичні події;
- в) про виховання.

2. Етнос – це:

- а) назва племені;
- б) стійка сукупність людей, яка володіє однією мовою, спільними особливостями культури і психіки, а також спільною самосвідомістю;
- в) народ.

3. Етнографія дитинства – наука про:

- а) виховання дитини;
- б) соціалізацію дитини;
- в) походження і розвиток явища дитинства в історії та культурі.

4. Синонім терміну «етнографія дитинства»:

- а) етнопедагогіка дитинства;
- б) етнологія дитинства;
- в) психологія дитинства.

5. Термін “етнографія дитинства” до наукового обігу ввів

- а) О. Капіца;
- б) М. Грушевський;
- в) Г. Виноградов.

6. Коли і ким еперше був використаний термін «етнографія дитинства»?

- а) в 20–30-х рр. ХХ ст. О.Капіцою;
- б) в 20-х рр. ХХ ст. Г.Виноградовим;
- в) в 80-х рр. ХХ ст. І.Коном.

7. Найбільш вичерпним визначенням дитинства є:

- а) етап онтогенетичного розвитку індивіда, що включає період від його народження і до появи можливості включення в доросле життя;
- б) самоцінний час життя людини, який являє собою фізіологічне, психологічне, педагогічне, соціокультурне явище, яке має історичне походження і культуру;
- в) період від народження до 11–12 років, протягом якого дитина росте, фізично розвивається, формується характер дитини.

8. Психоісторія – це наука:

- а) яка описує і прогнозує поведінку людського суспільства;
- б) яка вивчає психологічні закономірності розвитку людини;
- в) яка вивчає історію людства.

9. Культурна трансмісія-це:

- а) механізми з допомогою яких етнічна група "передає себе по спадковості";
- б) процес входження індивіда в культуру свого народу;
- в) процес освоєння соціальних ролей етнічної групи.

10. Міжпоколінна трансмісія етнокультури – це:

- а) створення народом матеріальних та духовних цінностей;
- б) основний засіб трансляції соціально-культурних цінностей сім'ї;
- в) наступність і спадкоємність у передачі культури між поколіннями, що включає декілька аспектів (від кого і кому передається, що передається, яких шляхами і способами, посередництвом яких соціальних інститутів).

11. Інкультурація - це:

- а) механізми з допомогою яких етнічна група "передає себе по спадковості";
- б) процес входження індивіда в культуру свого народу;
- в) процес освоєння соціальних ролей етнічної групи.

12. На якому етапі інкультурація "відкриває дорогу змінам і сприяє тому, щоб стабільність не переросла в застій, а культура не лише зберігалась, але й розвивалась" (Херковіц)?

- а) на етапі дитинства;
- б) на етапі зрілості;
- в) обидві відповіді правильні.

13. Принцип нових стосунків між світом дорослих і світом дітей, який протиставляється принципу субординації:

- а) рівності;
- б) діалогізму;
- в) свободи.

14. Принцип нових стосунків між світом дорослих і світом дітей, який протиставляється принципу ініціації:

- а) єдності;
- б) прийняття;
- в) співрозвитку.

15. Принцип нових стосунків між світом дорослих і світом дітей, який протиставляється принципу деформації:

- а) діалогізму;
- б) монологізму;
- в) прийняття.

16. Соціологія дитинства – це:

- а) наука про соціалізацію особистості в процесі взаємодії з різними соціальними інститутами і соціальним середовищем в цілому;
- б) галузь соціології, що пояснює специфічні дії, процеси в соціумі щодо дитинства, що вивчають за допомогою спеціальної соціотехніки;
- в) галузь соціології, що досліджує параметри соціальної структури народів.

17. Кому належить вислів: “Дитинство – це не соціальний розплідник, а розгорнутий у часі, ранжований за щільністю, структурами, формами діяльності соціальний стан, в якому взаємодіють діти і дорослі”

- а) Д.І.Фельдштейну;
- б) І.С.Коню;
- в) В.О.Сухомлинському.

18. Кому належить вислів: “Дитинство – найважливіший період людського життя, не підготовка до майбутнього життя, а справжнє, яскраве, самобутнє, неповторне життя”?

- а) Д.І.Фельдштейну;
- б) І.С.Коню;
- в) В.О.Сухомлинському.

19. Засновник психоісторії:

- а) М.Мід;
- б) Л.Демоз;
- в) Ю.Бронфенбреннер.

20. Один з відомих істориків дитинства:

- а) Ф.Арісс;
- б) Ю.Бронфенбреннер;
- в) Ф.Дальто.

21. Представник напрямку «екологія дитинства»:

- а) М.Мід;
- б) Л.Демоз;
- в) У.Бронфенбреннер.

22. Назвіть місце, де в прямому сенсі допустимим вважалось викинути новонароджену дитину, якщо вона «була не тієї статі» (держава, місто).

- а) Давня Греція, Афіни;
- б) Давня Греція, Спарта;
- в) Римська Імперія.

23. Який стиль виховання (за Л.Демозом) характеризується суворим контролем над поведінкою та внутрішнім світом дитини?:

- а) амбівалентний;

- б) нав'язливий;
- в) допомагаючий.

24. Який стиль виховання (за Л.Демозом) характеризується насильством над дитиною і масовим дітовбивством?:

- а) інфантицидний;
- б) амбівалентний;
- в) соціалізуючий.

25. Який стиль виховання (за Л.Демозом) характеризується прагненням батьків до емоційного контакту з дітьми, сприянням їх індивідуальному розвитку?

- а) амбівалентний;
- б) соціалізуючий;
- в) допомагаючий.

26. У якому стилі виховання (за Л.Демозом) узвичаюється виховання дітей у чужих сім'ях, монастирях?:

- а) інфантицидний;
- б) амбівалентний;
- в) покидаючий.

27. Який стиль виховання (за Л.Демозом) характеризується появою інтересу до внутрішнього світу дитини, створенням умов для підготовки її до самостійного життя?

- а) покидаючий;
- б) соціалізуючий;
- в) нав'язливий.

28. Який стиль виховання (за Л.Демозом) характеризується поєднанням проявів уваги до дітей з формувальними впливами, спрямованими на подолання "злої" сутності проявів їх волі

- а) інфантицидний;
- б) покидаючий;
- в) амбівалентний.

29. Хто є автором типології культур в історії людства?

- а) М.Мід;
- б) Л.Демоз;
- в) Б.Маліновський.

30. За якого типу культури і міжпоколінних взаємин характерне навчання дорослих у своїх дітей?:

- а) постфігуративний;
- б) кофігуративний;
- в) префігуративний.

31. За якого типу культури і міжпоколінних взаємин діти перш за все вчаться у своїх попередників?:

- а) постфігуративного;
- б) кофігуративного;
- в) префігуративного.

32. За якого типу культури і міжпоколінних взаємин діти і дорослі вчаться у однолітків?:

- а) постфігуративного;
- б) кофігуративного;
- в) префігуративного.

33. Назвіть 3 тенденції в еволюції дитячого одягу (за Ф.Арієсом):

- а) архаїзація, матріархація, патріархація;
- б) фемінізація, патріархація, архаїзація;
- в) фемінізація, архаїзація, використання для дітей вищих верст населення костюмів дорослих нижчих верств населення.

34. Коли вперше почали зображувати дітей?

- а) в епоху Середньовіччя;
- б) в епоху Відродження;
- в) в епоху Просвітництва.

Змістовий модуль II. Педагогічна етнографія

1. Етнопедагогіка – наука про:

- а) процес історичного розвитку освіти і педагогічної думки;
- б) специфіку і закономірності народного виховання, його досвід, накопичений у національній культурі, традиціях, звичаях, фольклорі;**
- в) соціалізацію особистості.

2. Народне дитинознавство – це:

- а) народні методи лікування дітей;
- б) народні погляди на дітей, виховні чинники формування особистості у дошкільному віці;**
- в) використання народної мудрості у засобах етнізації дитини, формування національної самосвідомості.

3. Дитина першого року життя за періодизацією М.Стельмаховича називається?

- а) ходун;
- б) третяк;
- в) годовичок.**

4. Дитина другого року життя (за М.Стельмаховичем) називається?

- а) стрижек;
- б) гулячка;
- в) ходун.**

5. Дитина третього року життя називається?

- а) третє літо;
- б) гулячки;
- в) щебетун.**

6. Дитина четвертого року життя називається?

- а) пічкур;
- б) четвертак;
- в) п'ятак.**

7. Дитина п'ятого року життя називається?

- а) третє літо
- б) гулячки;
- в) підпасок.**

8. Родильна обрядовість – це:

- а) обряди пов'язані з народженням дитини;
- б) сімейні обряди;
- в) звичаї, пов'язані із виховання дитини у сім'ї.

9. З яких циклів складається родильна обрядовість?

- а) пологових, післяпологових;
- б) допологових, власне пологи, післяпологових і соціалізуючих;**
- в) пологових, післяпологових і соціалізуючих.

10. До якого циклу родильної обрядовості належать обряди ім'янаречення та пострижини?

- а) власне родильних;
- б) післяродових;
- в) соціалізуючих.**

11. Позначте феномен, вивченням якого займається етнографія дитинства

- а). соціальний перехід;
- б) вікова криза;
- в) обряд переходу.**

12. Обряд переходу у світ дорослих називається:

- а) соціалізація;
- б) ініціація;**
- в) інаугурація.

13. Ініціація як форма виховання вперше виникла в:

- а) цивілізаціях Стародавнього Сходу;
- б) Середні віки;
- в) Античному світі;
- г) первісному суспільстві.

14. Ініціація означала:

- а) інтелектуально-трудова дорослішання;
- б) навчання читанню з використанням дидактичних прийомів;
- в) посвята підлітків у дорослі члени соціуму;**
- г) одну з форм морально-емоційного виховання в ранньому родовому суспільстві.

15. Ініціації – це:

- а) соціалізація;
- б) знуцання надлюдиною;
- в) обряди посвяти, переходу із одного стану в інший.**

16. Виключіть ту функцію, яку ініціації не переслідували:

- а) формування позитивної соціальної ідентичності;
- б) звільнення хлопчика від впливу матері і влади жінки;
- в) забезпечення нормального інтелектуального розвитку в ранньому дитинстві.**

17. Дитяча субкультура – це:

- а) все, що створено людством для дітей і дітьми;
- б) дитяче словотворення;
- в) особлива система існуючих в дитячому середовищі уявлень про світ, цінностей, яка складається всередині пануючої культурної традиції конкретного суспільства і займає в ній відносно автономне місце.

18. На існування феномену «дитячої культури» вказав:

- а) М.Гудман;
- б) І.Кон;
- в) О.Кононко.

19. Джерела дитячої субкультури

- а) діяльність, природне і соціальне середовище;
- б) дитячий фольклор, зображувальне мистецтво, мовлення, гра, спілкування;
- в) телебачення, радіо, комп'ютер.

20. Носій дитячої субкультури:

- а) дорослий;
- б) дитина;
- в) дитяче співтовариство.

21. Нуклеарна сім'я – це:

- а) традиційна сім'я;
- б) сім'я, яка складається із подружньої пари з дітьми;
- в) неповна сім'я.

22. Етнічна культура – це:

а) сукупність загальноприйнятих форм і норм взаємин, що втілюють моральні цінності, уявлення, а також народні звичаї та традиції.

б) синтез знань про мораль, моральних почуттів та мотивів і звичок моральної поведінки;

в) сукупність створених та створюваних народом у процесі суспільно-історичної практики матеріальних та духовних цінностей, що характеризують досягнутий ступінь його розвитку.

21. Базовою етноідентифікуючою ознакою є:

- а) етнічна самосвідомість (етнічна ідентичність);
- б) етнокультурна спадщина;
- в) рідна (національна) мова.

22. Що з нижче перерахованого не є етноідентифікуючою ознакою?

- а) релігія;
- б) мова;
- в) етнічна ідентичність.

КЛЮЧІ ДО ТЕСТІВ

Змістовий модуль I. Соціально-гуманітарна сутність дитинства

- 1) а.
- 2) б, в.
- 3) в.
- 4) б.
- 5) б.
- 6) а.
- 7) в.
- 8) б.
- 9) а.
- 10) а.
- 11) в.
- 12) б.
- 13) а.
- 14) в.
- 15) б.
- 16) а.
- 17) в.
- 18) б.
- 19) а.
- 20) в.
- 21) в.
- 22) б.
- 23) в.
- 24) а.
- 25) в.
- 26) б.
- 27) а.
- 28) в.
- 29) а.

Змістовий модуль II. Педагогічна етнографія

- 1) б.
- 2) б.
- 3) а, в.
- 4) а.
- 5) а, б.
- 6) б.
- 7) в.
- 8) а.
- 9) б.
- 10) в.
- 11) б.
- 12) г.
- 13) в.
- 14) в.
- 15) а, в.
- 16) а.
- 17) б.
- 18) в.
- 19) б.
- 20) в.
- 21) а.
- 22) а.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Актуальні проблеми сучасного дитинства: навч.-метод. посіб. для студ. спец. «Дошкільна освіта» / уклад. Л. В. Іщенко, О. М. Мельникова. Умань: АЛМІ, 2018. 245 с. URL: https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/10108/1/Ishhenko_L.V._Mel%20ny%20kova_O.M._-_Aktual%20ni_problemy%20_suchasnogo_dy%20ty%20nstva.PDF
2. Козлюк О. А., Хролець О.І. Етнографія дитинства: навчальний посібник. Рівне: РДГУ, 2018. 2-ге вид., перероб. 130 с.
3. Дальто Ф. Боротьба за дитину / Перекл. З фр. А.Рєпи. Харків: Кижковий клуб “Клуб сімейного дозвілля”, 2018. 672с.

Допоміжна

4. Богуш А. Дитинство у ціннісному вимірі. *Вісник НАПН України*. 2021. 3(2). С.1-5.
5. Бриняк О. Родильна обрядовість українців: регіональні варіації за етнографічними записами кінця XIX – поч. XX ст. *Київська старовина*. 2011. №2. С. 55–80. URL: http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/kyev_old/2011_2/Brynjak.pdf
6. Василенко О. М. Національна свідомість починається з дитинства. *Гуманітарні науки*. 2011. № 2. С. 136-141.
7. Ваховський Л. Ц. Психоісторичний підхід до вивчення еволюції дитинства. *Шлях освіти*. 2012. № 1. С. 2–5.
8. Гаєвська Т.І. Еволюція дитинства під впливом соціокультурних процесів. *Культурологічна думка*. 2017. №12. С.105-113.
9. Грушевський М. Дитина у звичаях і віруваннях українського народу. Київ: Либідь, 2011. 255 с.
10. Дитина й дитинство в середньовічному та ранньомодерному соціумі: бібліографічний покажчик / уклад. : А. Момот, А. Подгорна, І. Сердюк. Київ : К.І.С., 2020. 78 с.
11. Загарницька І. Дитинство в епоху інформаційної революції. *Вища освіта України*. 2011. № 4. С. 69–77.
12. Загарницька І. І. Соціологічні орієнтири осмислення феномену дитинства. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 10/2011. Вип. 47. С. 228–236.
13. Йовенко Л. Дитячий побут як об’єкт українознавчих досліджень. *Українознавство*. 2009. №4. С. 100–103.
14. Квас О. Дитиноцентризм через призму сучасних гуманітарних досліджень. *Шлях освіти*. 2011. № 3. С. 14–18.
15. Квас О. В. Світ дитинства епохи Середньовіччя. *Шлях освіти*. 2011. № 4. С. 38–41.
16. Квас О. Проблема дослідження підтримки материнства і дитинства в українській виховній традиції. *Молодь і ринок*. №12 (167). 2018. С.6-11.
17. Козлюк О. Портрет сучасного дитинства. *Дитячий садок*. 2011. № 11 (берез.). С. 6.
18. Козлюк О.А. Світ дитинства в науково-педагогічній спадщині Т. Поніманської. *Інноватика у вихованні*. 2018. Вип. 7(1). С. 134-140.
19. Козлюк О.А., Косарева О.І. Історико-педагогічний аналіз проблеми сімейного виховання у контексті трансформації ставлення до дітей і дитинства. *Інноватика у вихованні*. Випуск 14. 2021. С. 189-199.
20. Колупасва Т. С. Етнографія дитинства у системі українознавчих галузей знань. Рівне: РДГУ, 2014. 80 с.
21. Конвенція про права дитини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
22. Лазута Н. Тарас Шевченко про дітей і материнство. *Актуальні проблеми гуманітарної освіти*: зб. наук. пр. Кременець : ВЦ КОГП ім. Тараса Шевченка, 2014. Вип. 11 : Тематичний випуск до 200-ліття від дня народження Т. Г. Шевченка. С. 52-56.
23. Лисенко Н. В. Етнопедагогіка дитинства. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2011. 720с.
24. Литвиненко І. Вберегти дитинство – наш обов’язок. *Дошкільне виховання*. 2015. №6. С. 4–9.

25. Лупаренко С. Є. Проблема дитинства у вітчизняній педагогічній думці ХХ століття : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня д-ра пед. наук: спец. 13.00.01 – заг. пед. та іст. Пед. Харків: [б. в.], 2016. 40 с.
26. Лупаренко С. Є. Цивілізаційний підхід до дослідження проблем дитинства. *Наука та освіта в дослідженнях молодих учених* [Електронне видання]: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. для студ., аспірантів, докторантів, молод. учених, Харків, 18 трав. 2023 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред) та ін.]. Харків: [б. в.], 2023. С. 80–82. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/11370>
27. Маєвська Л.М. Етнопедагогіка. Запоріжжя: Гельветика, 2019. 288 с.
28. Маслійчук В. Коли дитинства не існувало: сучасна модель виховання та ставлення до дітей сформувалася за часів Просвітництва, *Український Тиждень* 2012. <https://tyzhden.ua/History/52335>
29. Мосіяшенко В. Українська етнопедагогіка. Київ: Університетська книга, 2019. С.87-99.
30. Народна культура українців: життєвий цикл людини у 5-ти т. Т.1. Діти. Дитинство. Дитяча субкультура. 2-ге вид., доп. Київ: Дуліби, 2016. 408 с.
31. Охріменко О. «Відкрити» дитинство в західноєвропейському Середньовіччі. *Verbum*. №69. 4 березня 2020. URL: <https://www.verbum.com.ua/03/2020/history-in-things/medieval-childhood/>
32. Павлова Т.А. Розвиток дитячої субкультури в сучасному соціумі. *Дошкільний навчальний заклад*. 2018. № 10. С. 6-8.
33. Піроженко Т. Як зберегти субкультуру дитинства. *Практичний психолог: дитячий садок*. 2017. № 11. С. 9–11.
34. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: підручник. 4-є видання, перероб. Київ: Академвидав, 2018.
35. Ройз С. Практичне дитинознавство. Продовжуємо розмову. Київ: Ніка-Центр, 2021. 384 с.
36. Рубан Т. В. Історичні корені насильства дітей у сім'ї. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*. 2010. №2. С. 71–75.
37. Савицька О.В., Співак Л.М. Етнопсихологія. Київ: Каравела, 2019. 264с.
38. Самойленко Н. В. Соціологія дитинства як об'єкт соціологічних досліджень. URL: <http://www.uisr.org.ua/img/upload/files/uisr/1.2009/Pages%20from%2059-66.pdf>
39. Сердюк І.О. Дитина й дитинство в Гетьманщині: соціально-історичний та історико-антропологічний виміри: автореф дис. На здобуття..... д-ра історичних наук. Запоріжжя, 2018.
40. Сіткар В. І. Пустощі як супутник дитинства та форма субкультури: погляд психолога. *Практична психологія та соціальна робота*. 2012. № 9. С. 11-15.
41. Сосенко П., Шевчук Т. Космогонійні виміри дитинства. *Міфологія і фольклор*. 2012. №2-3. С. 25-47.
42. Стігманс Дж., Гльоклер М., Лонг-Брайполь Р. Чого потребує дитина. Сучасний погляд на потреби дитини дошкільного віку / За ред. Н.Бленінг; пер. О. Фіца. Київ: Наїрі, 2023. 72 с.
43. Стрижаков А. О. Духовний світ дитини в етнопедагогічній спадщині Н. Заглади: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 – заг. педагогіка та історія педагогіки. Кіровоград : [б. в.], 2016. 20 с.
44. Тюття О. Материнство-батьківство як соціокультурні феномени. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Психологія. Педагогіка. Соціальна робота*. 2013. С. 80–83.
45. Фурман А. В., Литвин А. Субкультура. *Психологія і суспільство*. 2011. № 3. С. 187–192.
46. Хромець В. Василь Сухомлинський: педагогічна концепція. Київ: Дух і Літера, 2024. 40 с.
47. Хромець В. Януш Корчак: педагогічна концепція. Київ: Дух і Літера, 2024. 48 с.
48. Юрчук Ю. Дитинство як дзеркало цивілізацій. *Коридор: журнал про сучасну культуру*. 22 квітня 2020. URL: <http://korydor.in.ua/ua/stories/dytynstvo-iaak-dzerkalo-tsyvilizatsij.html>

Бланки відповідей

Прізвище, ім'я _____

Факультет _____

Курс _____

Група _____

Змістовий модуль I. Соціально-гуманітарна сутність дитинства

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____
- 5) _____
- 6) _____
- 7) _____
- 8) _____
- 9) _____
- 10) _____
- 11) _____
- 12) _____
- 13) _____
- 14) _____
- 15) _____
- 16) _____
- 17) _____
- 18) _____
- 19) _____
- 20) _____
- 21) _____
- 22) _____
- 23) _____
- 24) _____
- 25) _____
- 26) _____
- 27) _____
- 28) _____
- 29) _____

Прізвище, ім'я _____
Факультет _____
Курс _____
Група _____

Змістовий модуль II. Педагогічна етнографія

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____
- 5) _____
- 6) _____
- 7) _____
- 8) _____
- 9) _____
- 10) _____
- 11) _____
- 12) _____
- 13) _____
- 14) _____
- 15) _____
- 16) _____
- 17) _____

ОГЛАВ

Пояснювальна записка	3
Тести з етнографії дитинства	5
Ключі до тестів	12
Література.....	17
Бланки відповідей.....	19

Навчально-методичний посібник

Автор-укладач
Ольга Андріївна Козлюк,
кандидат педагогічних наук, доцент

ЕТНОГРАФІЯ ДИТИНСТВА

ТЕСТИ (кредитно-модульний аспект)

Для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 012
Дошкільна освіта

Підписано до друку 02.09.2024 р.
Папір друк.60x84. Формат 1/16. Друк. арк. 0,64

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12

Бланки відповідей.....19